

Steun bij internationale samenwerking in strafzaken voor praktijkmensen

Europees justitieel netwerk en Eurojust

Wat kunnen zij betekenen?

6 mei 2014

Inleiding

Dit document is het resultaat van een gezamenlijke inspanning van de “*Joint EJM-Eurojust Task Force*” (JTF). Het document dient als hulpmiddel voor de werkvloer (politie en OM) om te bepalen wanneer het Europees Justitieel Netwerk (EJM) of Eurojust kan worden ingeschakeld. Het document waarborgt zo ook dat EJM en Eurojust zich kunnen richten op zaken die binnen hun mandaat vallen en zo efficiënt en effectief gebruik maken van tijd en middelen en dubbel werk voorkomen.

Het document informeert de operationele collega's in de lidstaten over de diensten en de hulp die EJM en Eurojust kunnen leveren bij internationale samenwerking in strafzaken. Het behandelt ook het gebruik van het nationaal coördinatiesysteem voor Eurojust (ENCS).

Het document is niet bedoeld om regelgeving met betrekking tot stroomlijning van zaken tussen de EJM en Eurojust te vervangen.

I Wat is het Europees Justitieel Netwerk?

Het EJM is een netwerk van Nationale Contactpunten, voor het faciliteren van justitiële samenwerking in strafzaken.

Nationale Contactpunten zijn officieren van justitie, (onderzoeks)rechters of andere personen in functie die zich vooral alleen bezighouden met internationale samenwerking. De Nationale Contactpunten worden aangewezen door elke lidstaat vanuit centrale of andere overheden die zich bezighouden met internationale justitiële samenwerking, zowel in het algemeen als de bestrijding van bepaalde vormen van ernstige criminaliteit zoals georganiseerde misdaad, corruptie, drugshandel en terrorisme. Het EJM is samengesteld uit meer dan 300 Nationale Contactpunten verdeeld over de 28 lidstaten. Vanuit de Contactpunten wijst elke lidstaat een Nationale Correspondent voor het EJM aan. Verder wordt er door elke lidstaat een Technisch Correspondent benoemd voor zaken die verband houden met elektronische hulpmiddelen van het EJM.

Het EJM-secretariaat is gevestigd in Den Haag. Het Secretariaat is deel van de staf van Eurojust. Zo kan een nauwe verbinding tussen Eurojust en het EJM worden verzekerd. Overigens functioneert het EJM als een afzonderlijke eenheid. Het EJM Secretariaat is onder andere verantwoordelijk voor de ondersteuning van de Nationale Contactpunten bij de uitvoering van hun taken, voor het opzetten, onderhouden en verbeteren van de EJM website en voor de operationele e-tools en het algemene beheer van het EJM.

Meer gedetailleerde informatie over het EJM-secretariaat is te vinden op http://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/EJM_Secretariat.aspx, of u kunt contact opnemen met het secretariaat van het EJM: ejm@eurojust.europa.eu.

Wat kan het EJM voor u doen?

Wanneer u hulp van het EJM nodig heeft, is het mogelijk om contact op te nemen met een van de Nationale Contactpunten. Alle (L)IRC's hebben een EJM Contactpunt. Meer gedetailleerde informatie over de contactpunten kan worden gevonden op een beveiligde pagina van de EJM website - <http://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/>. Toegang kan worden verkregen via een van de Nationale Contactpunten.

Het EJM kan worden benaderd in de volgende situaties:

- ***Bij het identificeren van de bevoegde autoriteiten in het buitenland om directe communicatie mogelijk te maken.***

Op de website van het EJM, www.ejm-crimjust.europa.eu, vindt u een elektronische atlas voor verzoeken om wederzijdse rechtshulp in strafzaken (RHV) en een Europees aanhoudingsbevel (EAB) atlas. Beide atlassen bevatten de adressen en telefoon / faxnummers van de bevoegde autoriteiten in het buitenland. De belangrijkste onderdelen van de atlassen zijn vertaald in alle officiële talen van de Europese Unie. Mocht u de benodigde contactgegevens niet in de atlas kunnen vinden, dan kunt u een van de Nationale Contactpunten vragen om hierin te voorzien. De lijst van EJM contactpunten is om veiligheidsredenen beschermd met een wachtwoord, maar is toegankelijk voor de Nationale Contactpunten. De beste manier om contact te leggen met het EJM in een andere lidstaat is dus via één van uw Nationale EJM contactpunten.

- ***Om justitiële samenwerking te vergemakkelijken***

Wanneer u informatie nodig hebt in een concrete zaak, dan kunt u een van de Nationale Contactpunten benaderen of gebruik maken van de EJM-website:

- ✓ *Bij het opstellen van een rechtshulpverzoek (RHV), om meer gedetailleerde informatie te verkrijgen over de regelgeving van de lidstaat in kwestie, of om speciale formaliteiten bij de toepassing van Artikel 4 van de EU 2000 rechtshulpverdrag te bespreken. Het compendium van de EJM website biedt de mogelijkheid om elektronisch een RHV te creëren.*
- ✓ *Bij de uitvoering van een RHV, om aanvullende informatie te verkrijgen of om te zorgen voor een succesvolle uitvoering van het verzoek;*
- ✓ *In geval van vertraging of gebrekkige van uitvoering van een RHV, om de stand van zaken rond de uitvoering na te gaan in de betreffende lidstaat en/of de uitvoering te versnellen door tussenkomst van een Nationaal Contactpunt, of*

- ✓ *Bij het uitvaardigen van een EAB, kunt u het formulier onder de EAB sectie van de EIJN website gebruiken. Daar is tevens informatie beschikbaar over de status van de implementatie van het EAB, praktische informatie met betrekking tot de formulieren, voorbehouden en notificaties uit verschillende lidstaten.*
- ✓ *Wanneer u dringend informatie nodig heeft over EAB of RHV met een zeer korte deadline;*
- ✓ *Wanneer informatie nodig is over de status van de implementatie van EU rechtsinstrumenten in justitiële samenwerking, of over relevante praktische documenten (zoals notificaties, handboeken, evaluatieverslagen), via de EIJN Library op:*

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx>

- ***Om de uitwisseling van informatie tussen justitie instanties te faciliteren***

Als operationele officieren van justitie en (onderzoeks)rechters, zijn de EIJN Contactpunten veelal in staat om snel en informeel informatie te verstrekken over lopende onderzoeken en de uitkomsten hiervan, over gedetineerden, de duur van detentie en over gerechtelijke uitspraken in specifieke zaken. Dit soort informatie uitwisseling kan soms de noodzaak van het verzenden van een officieel RHV, overbodig maken. Als u dergelijke informatie nodig heeft in uw eigen onderzoek of procedures, en uw wetgeving staat dergelijke uitwisseling toe, neem dan – vooral in urgente situaties - contact op met een EIJN contactpunt, waarbij u aangeeft waarom u deze informatie nodig heeft, met een korte beschrijving van uw eigen onderzoek.

- ***Om informatie over onderzoeksmaatregelen te verkrijgen***

De EIJN website geeft, in haar *Fiches Belges*, een overzicht van de relevante nationale wetgeving over onderzoeksmaatregelen op het gebied van RHV. Voor meer informatie kunnen de Nationale Contactpunten worden bevraagd.

II Wat is Eurojust?

Eurojust is een orgaan van de Europese Unie, in 2002 opgericht met als doel het stimuleren en verbeteren van de coördinatie en samenwerking tussen bevoegde autoriteiten van de lidstaten bij de bestrijding van ernstige grensoverschrijdende criminaliteit, zoals georganiseerde criminaliteit, corruptie, drugshandel, mensenhandel en terrorisme.

Eurojust is gevestigd in Den Haag. Kerntaak is het faciliteren van de uitvoering van RHV en instrumenten voor wederzijdse erkenning zoals het EAB.

De activiteiten van Eurojust hebben vooral betrekking op de samenwerking tussen de bevoegde nationale autoriteiten van de lidstaten. Eurojust kan ook samenwerken met derde landen.

Wat kan Eurojust voor u doen?

Voor assistentie van Eurojust, kunt u contact opnemen met uw nationale bureau bij Eurojust nlsecretariat@eurojust.europa.eu. Zie voor meer informatie de website van Eurojust:

<http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

Eurojust kan een breed scala aan praktische bijstand bieden:

- ***Het vergemakkelijken van justitiële samenwerking***

Eurojust biedt ondersteuning aan nationale autoriteiten met behulp van de nationale leden, hun vervangers en assistenten. Deze zijn allen in de positie om het contact te faciliteren tussen opsporings- en vervolgingsautoriteiten in complexe zaken, urgente gevallen, of in situaties waarin andere samenwerkingskanalen niet geschikt lijken, of geen resultaat opleveren binnen de vereiste termijn.

Eurojust kan helpen bij het verkrijgen van informatie over de status van een rechtshulpverzoek, of bij de uitvoering van instrumenten van wederzijdse erkenning waar andere wegen (waaronder direct contact tussen de nationale autoriteiten) niet succesvol waren.

Eurojust kan ook ondersteuning bieden bij verzoeken om rechtshulp en wederzijdse erkenning die met spoed moeten worden uitgevoerd. Door de hoofdtak van Eurojust, het faciliteren van justitiële samenwerking, zijn er andere kanalen beschikbaar voor de uitwisseling van politie informatie en *intelligence*.

Eurojust ontvangt informatie over een aantal lopende onderzoeken en vervolgingen in de lidstaten. Dergelijke informatie kan Eurojust ter beschikking stellen aan andere lidstaten.

Eurojust kan collega's ook ondersteunen bij het nakijken van de concept-rechtshulpverzoeken (*'quality check'*).

- ***Jurisdictionsgeschillen te helpen oplossen of voorkomen***

In onderzoeken waarin meer dan één lidstaat bevoegd is, kan Eurojust, geconsulteerd worden voor een niet bindend advies over welke lidstaat beter gepositioneerd is om de zaak op te sporen of te vervolgen om conflicten over bevoegdheid te voorkomen of op te lossen.

- ***Het coördineren van onderzoeken of rechtsvervolgingen***

Door de structuur van de organisatie en het niveau van ervaring in justitiële samenwerking is Eurojust bij uitstek geschikt om te assisteren bij zaken waar lopende onderzoeken in twee of meer lidstaten gecoördineerd moeten worden, door onder andere het uitwisselen van relevante informatie over de zaak. Eurojust helpt ook te bepalen of lidstaten verder dienen te gaan met afzonderlijke onderzoeken of dat zij onderzoeken en procedures moeten concentreren in een of meer lidstaten.

Daarnaast assisteert Eurojust bij de overleggen tussen de betrokken lidstaten over hoe, wanneer of waar een gezamenlijke actie kan worden uitgevoerd of tot vervolging kan worden overgegaan.

- ***Het organiseren en ondersteunen van coördinatievergaderingen en coördinatiecentra***

Eurojust kan coördinatievergaderingen organiseren in Den Haag tussen rechercheurs, officieren van justitie, opsporingsambtenaren en (onderzoeks)rechters uit verschillende lidstaten. Soms zijn er ook vertegenwoordigers van de justitiële of rechtshandhavingsautoriteiten van derde landen, Europol en OLAF bij deze vergaderingen aanwezig.

Tijdens coördinatievergaderingen worden deelnemers in staat gesteld in hun eigen taal informatie uit te wisselen over onderzoeken, om gezamenlijke acties voor te bereiden. Problemen die in de traditionele samenwerkingsvormen veel tijd en middelen zouden vergen, kunnen in dit soort bijeenkomsten vaak snel opgelost worden.

Op dit moment vergoedt Eurojust de kosten van verblijf in Den Haag en reiskosten voor twee deelnemers uit elke (lid)staat. Eurojust kan ook coördinatiecentra organiseren die als doel hebben het ondersteunen en coördineren van gezamenlijke acties – die veelal zijn overeengekomen tijdens coördinatievergaderingen - die gelijktijdig uitgevoerd moeten worden in verschillende (lid)staten.

Coördinatiecentra zorgen voor actuele uitwisseling en coördinatie van informatie tussen bevoegde autoriteiten tijdens een actiedag, bijvoorbeeld als er gelijktijdig huiszoeken uitgevoerd moeten worden in verschillende landen. De coördinatiecentra zorgen ook voor de oplossing van mogelijke problemen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van EABs, of tijdens huiszoeken en inbeslagname, door aanvulling van rechtshulpverzoeken of bevelen.

- ***Het faciliteren en ondersteunen van gemeenschappelijke onderzoeksteams***

Eurojust kan helpen bij het opzetten, functioneren en evalueren van gezamenlijke onderzoeksteams (JITs). Eurojust kan geschikte zaken identificeren voor het opzetten van JITs. Verder kan Eurojust in dit verband nuttige juridische en praktische

informatie verstrekken, bijvoorbeeld over nationale wetgeving, knelpunten en *best practices*. Eurojust kan verder hulp bieden bij het opstellen van JIT overeenkomsten en een bijbehorend plan van aanpak. Nationale leden van Eurojust kunnen waar nodig ook deelnemen aan JITs.

Eurojust kan verder financiële steun bieden voor bepaalde kosten die voortvloeien uit het instellen van JITs, zoals kosten van apparatuur. Zie voor meer informatie:

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITs/Pages/history.aspx>

- ***Het coördineren en faciliteren van verzoeken om justitiële samenwerking van en naar derde staten***

Contact met een Nationale Autoriteit van een derde staat is mogelijk via uw Nationale Bureau bij Eurojust nlsecretariat@eurojust.europa.eu. Eurojust heeft contactpunten in een dertigtal derde landen (waaronder Argentinië, Brazilië, India, Thailand, de Russische Federatie en Oekraïne).

Eurojust heeft ook samenwerkingsovereenkomsten met Noorwegen, de Verenigde Staten, IJsland, Zwitserland, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Liechtenstein. Dergelijke overeenkomsten kunnen ook de uitwisseling van persoonsgegevens behelzen. Er zijn ook Liaison Magistraten uit Noorwegen en de Verenigde Staten bij Eurojust gestationeerd.

Meer informatie is beschikbaar op de website van Eurojust:

<http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>

III Wat is de rol van de ENCS?

Het ENCS (nationaal coördinatiesysteem voor Eurojust) wordt momenteel geïmplementeerd in de lidstaten. Het ENCS heeft twee belangrijke functies: 1) zorgen voor de coördinatie van de werkzaamheden van de verschillende correspondenten/ contactpunten/ experts die aangewezen zijn voor het bestrijden van de criminaliteit, waaronder de Nationale Correspondent van de EJN en maximaal drie contactpunten van het EJN; en 2) het faciliteren van de uitvoering van de taken van Eurojust in de lidstaten. Als er meerdere correspondenten van Eurojust zijn aangewezen, is een van hen verantwoordelijk voor het functioneren van het ENCS.

Het ENCS heeft onder andere de volgende taken: 1) er voor zorgen dat Eurojust's *Case Management System* de informatie over de lidstaat in kwestie op een efficiënte en betrouwbare wijze verkrijgt, 2) het assisteren van nationale justitie instanties en uitvoerders bij het bepalen of een zaak assistentie behoeft van Eurojust of het EJN,

en 3) het bijstaan van nationale vertegenwoordigers van Eurojust bij het identificeren van relevante autoriteiten voor de uitvoering van verzoeken tot justitiële samenwerking en wederzijdse erkenning.

IV EUROJUST of EJP – welke van de twee?

Eurojust en EJP staan beide tot uw beschikking. Het is geen probleem als u niet zeker weet met welke u contact op kunt nemen, aangezien de Nationale Bureaus van Eurojust en EJP contactpunten elkaar goed weten te vinden. Het institutionele raamwerk (of onderlinge samenwerking) zorgt er dus voor dat uw verzoek om steun overgedragen wordt aan de meest geschikte organisatie. Om die reden is het niet nodig om met beide organisaties contact op te nemen over hetzelfde probleem.